

CÜMLEDE ANLAM

Özel ve Nesnel Yargılı Cümleler :

Öznel Yargılı Cümleler : Öznede, yani söz söyleyen kişide oluşan; nesnelere göre değil, kişilerin duygu ve düşüncelerine bağlı olan, bu nedenle de kişiden kişiye değişebilen yargılardır. Öznel anlatımda kişi, cümleye kendi duygularını katar, bir yorum yapar. Bu tür yargılar, "bence, bana göre" anlamı taşır.

Nesnel Yargılı Cümleler : Öznenin, yani söz söyleyen kişinin düşünce ve duygularına değil, nesnenin, varlığın kendi gerçeğine dayanan, dolayısıyla kişilere göre değişmeyen yargılardır. Bu tür yargıların, yorum ve değerlendirme içermeme, kanıtlanabilir özellikte olma, herkes için aynı anlamı taşıma, akla ve mantığa dayalı olma gibi özellikleri vardır.

Örnek Cümleler :

ü Dostluğun olmadığı yerde insanca hiçbir değer geliştiremeyeceğine inanmıyorum.

ü Oyunda dört kadın, üç erkek oyuncu rol almış.

ü Dostluk, insanın ve insanlığın en büyük, ne yüce değerlerinden biridir.

ü Öykünün yanı sıra birçok şiir yazmış, bunlardan bazıları bestelenmiştir.

- ü Şairin, sesini daha geniş kitlelere duyurabilmesi için dergilerde daha sık görülmesinde yarar var.
- ü Köyden kente yapılan göçler her yıl biraz daha artmakta, bu nedenle kentlerde konut sorunu ciddi
- ü En iyi yapılan tatil, ormanda yapılan tatildir.
- ü Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u aldığıında 21 yaşındaydı.
- ü İyi bir romancı, şiir yazamaz; ama iyi bir şair, roman yazabilir.
- ü Türkiye Avrupa Topluluğu'na girebilmek için çeşitli girişimlerde bulundu.

Genel ve Özel Anlamlı Cümleler : Aralarındaki ortak özelliklere göre, daha çok varlığı kapsayan, aynı kavramları topluca düşündüren sözcüklere genel; anlamları sınırlı olan, kavramları teke tek düşündüren sözcüklere özel anlamlı sözcükler denir. Buradan hareketle genel anlamlı sözcüklerin kullanıldığı cümleler, genel, özel anlamlı sözcüklerin kullanıldığı cümleler ise özel anlamlı yargı içerir.

Örnek :

- ü Geri kalmış ülkelerde spora hiç önem verilmez. (Genel Anlamlı)

ü Hindistan, futbola hiç önem vermeyen bir ülkedir. (Özel Anlamlı)

ü Dünyada en çok satan kitaplar, romanlardır. (Genel Anlamlı)

ü Ülkemizde en çok satan kitap türü, polisiye romanlardır. (Özel Anlamlı)

Anlatımlarına Göre Cümleler :

□□□□ Doğrudan ve Dolaylı Anlatımlı Cümleler

Doğrudan (Dolaysız) Anlatım : Söylenenleri biçimsel bir değişikliğe uğratmadan, kişilerin söylediği ya da sözün söylendiği biçimde, olduğu gibi aktaran cümlelerin anlatımına denir.

Dolaylı Anlatım: Bir sözün kişi, zaman, anlatıcı değişiklikleriyle aktarılan biçimidir. Bu anlatım biçimiyle kurulan cümlelere daha çok roman, öykü gibi anlatımsal türlerde, olayların yazar tarafından anlatılmasında rastlanır.

Örnek :

ü En iyi romanlar, bir bunalım döneminde yazılır, der Dostoyevski. (Doğrudan)

ü En iyi romanların bir bunalım döneminde yazılacağını söylüyor Dostoyevski (Dolaylı)

ü Turgut Uyar : "Nobel Ödülünü kazanan bu yazarı, en içten dileklerle kutlarım." Diyor. (Doğrudan)

ü Turgut Uyar, bir yazısında , Nobel Ödülü kazanan bu yazarı en içten dilekleriyle kutladığını belirtiyor. (Dolaylı)

Yorumlama Bildiren Cümleler : Yorumlama, görülüp duyulandan anlaticının kendince bir anlam çıkarması, açıklama yapmasıdır. Yorumlama, bu özelliğiyle kişisel, öznel bir değerlendirmedir.

Örnek :

ü Edip Cansever'in şiirleri sürekli bir açılım ve gelişim içinde görülüyor.

ü Eğitim bir okul sorunu değildir, o insanın kendisinde taşıdığı bir eylemdir.

ü Ne zaman yüzüne baksam gözlerini kaçırıyor, sanki benden bir şeyler saklıyor.

Değerlendirme Cümleleri : Değerlendirme özelliği taşıyan cümlelerde anlaticı; bir yapıt , bir sanatçı, bir olayla ilgili olumlu ya da olumsuz belirlemeleri anlatır.

Örnek :

ü Yazarın bu romanında çok etkileyici bir anlatım var.

ü Yazar, sürekli gerilimler yaratarak okurun ilgisini hep canlı tutuyor.

ü Son sergideki resimlerinde, yeşil tonları kırmızı tonlardan daha çok kullanmış.

Tanım Cümleleri : Tanımlama; bir kavramı, bir durumu nitelik ve özellikleriyle belirleme, işlevini gösterme ya da onu benzerlerinden ayıran ayırıcı yönlerini göstermeye denir. Bu amaçla kurulan cümlelere de tanım cümlesi denir. Bir kavramın, bir varlığın anlatıldığı cümleye "Bu nedir?", "Bu şey nedir?" sorusunu yönelttiğimizde yanıt alabiliyorsak bu cümle bir tanım cümlesidir.

Örnek :

ü Roman, olmuş ya da olabilecek olayları anlatan uzun bir edebiyat eseridir.

ü Sanatsal yaratımın temeli, doğayı taklit etmek değil, yeniden biçimlendirmektir.

ü Cahillik ve bilgisizlik bir toplumu içten içe kemiren bir kurttur.

Karşıtlık Bildiren Yargılar : Bazı cümlelerde birtakım olay ya da olguların karşıt özellikleri verilir. Karşıtlara yer vermek, anlatımı belirgin kılar.

Örnek :

ü Dışarısı günlük güneşlik, halbuki burada paltolarımız bile bizi ısıtmaya yetmiyor.

ü Ağlarım hatıra geldikçe gülüştüklerimiz.

ü Bir vardı, bir yok oldu; böyledir dünyanın hali.

Anlamlarına Göre Cümleler

Olumlu Cümle : Yüklem bildirdiği anlam, eylemin yapılması doğrultusunda bu tür cümlelere olumlu cümle denir.

Örnek :

ü Ne kadar geriye bakarsanız, o kadar ileriye görürsünüz. (Olumlu eylem cümlesi)

ü Özü gerçek yaşam dayalı tiyatro yapıtları, doğrudur ve güzeldir. (Olumlu ad cümlesi)

ü Sattığınız malların dökümünü çıkarıp karı hesaplayalım. (Olumlu eylem cümlesi)

Olumlu Cümleler İkiye Ayrılır :

Biçimce ve anlamca olumlu cümleler : Bu tür cümlelerde olumsuzluk bildiren hiçbir dil birimi kullanılmaz, yüklem yansıttığı anlamda olumlu olur.

Örn

ek :

ü Ne zamandır gelmenizi bekliyorduk.

Biçimce olumsuz, anlamca olumlu cümleler : Bu tür cümlelerde cümlenin kuruluşu olumsuz, anlamıysa olumludur.

Örnek :

ü Seni sürekli eleştiren ve senin kuyunu kazan bu insanı nasıl bilmezsin? (bilirsin)

ü Bu kadar çok döversen hangi çocuk yaramaz olmaz? (yaramaz olur)

Olumsuz Cümle : Bir eylemin gerçekleşmediğini, gerçekleşmeyeceğini ya da bir şeyin yokluğunu bildiren cümlelerdir.

Örnek :

ü Aradığınız kişi burada yok. (Olumsuz ad cümlesi)

ü Dünkü davranışlarınızı hiç tasvip etmedim. (Olumsuz eylem cümlesi)

ü Kimse olayın nedenini bilmiyor. (Olumsuz eylem cümlesi)

Olumsuz Cümleler İkiye Ayrılır :

Biçimce ve anlamca olumsuz cümleler : Bu tür cümlelerde yüklem ya olumsuz bir eylemdir ya da yargı bildiren ad soylu bir sözcüktür. **Örnek :**

ü Mutluluğunu herkesle paylaşırsan da yalnızlığını paylaşamazsın.

ü Başarı, zannedildiği kadar kolay elde edilen bir şey değildir.

Biçimce olumlu, anlamca olumsuz cümleler : Bu tür cümlelerde olumsuzluk anlamı taşıyan ek ya da sözcük kullanılmadığı halde cümleler olumsuzluk bildirir.

Örnek :

ü Kim demiş onu çok sevdiğimi? (sevmiyorum)

ü O kadar sinirli ki ona parayı kaybettiğini söyle söyleyebilirsen. (söyleyemezsin.)

Soru Cümlesi : Bir işin yapılıp yapılmadığını sormak, bir şeyin nedenini öğrenmek, durumla ilgili bilgi edinmek ya da kuşkuyu gidermek... gibi amaçlarla kurulan cümlelere soru cümlesi denir. **Örnek :**

ü Kardeşin eve geldi mi?

ü Daha çok hangi kitapları okuyorsunuz?

ü Olanları sana kim anlattı?

ü Buraya nasıl geldin?

Soru öğeleri kullanılarak soru cümleleri kurulabildiği gibi, bu yolla cümleye değişik anlam özellikleri de katılabilir. **Bu açıdan soru cümleleri ikiye ayrılır :**

Gerçek Soru Cümlesi : Yanıt gerektiren, soruyu soranın yanıt beklediği soru cümleleridir. Gerçek soru cümleleri şu amaçlarla kurulabilir :

ü Cümlenin öğelerinden birini ya da birkaçını öğrenmek için, Örnek :

Bu elbiseyi mi aldınız?

Hangi kitabı ne zaman okudunuz?

ü Eylemin yapılıp yapılmadığını sormak için, Örnek :

İsmarladığım kitapları alacak mısınız?

ü Anlaşılmayan bir düşünceyi, bir duyguyu sormak için, (Yineletme amaçlı sorular) Örnek :

Öğretmen gelmeyecek mi dediniz?

ü Anlaşılmayan bir soruyu anlamak için, Örnek :

Buraya neden mi geldim?

Sözde Soru Cümlesi : Yanıt gerektirmeyen, cümleye şaşma, küçümseme, inanmayı, beklenmezlik, özlem ... vb. anlamlar katmak için kurulan soru cümleleridir. Örnek :

ü Önüne baksan kör müsün? (Azarlama)

ü Bugün öğretmen gelir mi ki? (Olasılık)

ü Bu yüksek notu almak sana mı kaldı? (Küçümseme)

ü Nerde o günler? (Özlem)

ü O zavallı kime kötülük edecek ki? (Onaylatma)

Dilek (istek) Cümlesi : Bir dileği, bir isteği, bir arzuyu, bir temenniye bildiren cümlelere, anlamları yönünden dilek veya istek cümlesi denir. Örnek :

ü Yarın bizde toplanıp bir güzel yemek yiyelim.

ü Çocuk tek kazansın da neresi olursa olsun.

ü Umarım işleriniz yolunda gidiyordur.

ü Ah şu bahar bir gelse, çocuklar neşe içinde koşup oynasa.

ü İnşallah bütün düşlerin bir gün gerçek olur.

ü Allah sana uyuz versin de tırnak vermesin.

ü Gözün kör olsun.

Emir (Buyruk) Cümlesi : Emir kipiyle kurulan ya da gelecek zaman kipinin emir anlamıyla kullanıldığı cümlelere, anlamları yönünden emir cümlesi denir. Örnek :

ü Sandalyeyi çek, sessizce oturup bekle.

ü Öğretmeniniz izinli, gürültü etmeden ders çalışın.

ü Herkes ödevlerini önümüzdeki hafta getirecek, not alacak.

ü Şuraya da bir halı ser, ortalığı topla.

ü Sen de çalış ve para kazan artık.

Ünlem Cümlesi : Korku, acıma, şaşırma, sevinme, kızma gibi ansızın beliren duyguları

anlatmaya yarayan cümlelere, anlamları yönünden ünlem cümlesi denir. Örnek :

ü Ah, elim yandı!

ü Kapıyı açtım ki bir de ne göreyim!

ü Oh, okul bitti, rahat bir nefes alalım!

ü O... kimler gelmiş, kimleri görüyorum!

ü Elimi cebime attım ki cüzdan yok!

İçeriklerine Göre Cümleler

Varsayım İçeren Cümleler : Varsayım, gerçekte olup olmadığına, olmayacağına bakılmaksızın bir olay ya da durumu bir süre için var kabul etmektir. Varsayım anlamı taşıyan yargılarda genellikle "tutalım ki, diyelim ki, farz edelim, düşün ki" gibi ifadelerle yer verilir. Örnek :

ü Büyük ikramiye sana çıktı diyelim, bana ne alırsın?

ü Tut ki puanın yetmedi ve üniversiteye giremedin.

ü Şu anda kapının çalındığını ve oğlunun geldiğini farz edelim.

ü Gözlerini kapa ve sımsıcacık bir odada dışarıda yağın karı seyrederek çay içtiğimizi düşün.

Önyargı Bildiren Cümleler : Bir eylem henüz sonuçlanmadan, o eylemin nasıl sonuçlanacağı konusunda fikir yürüten cümlelerdir. Örnek :

ü Bizi görür görmez yine bağıırıp çağırarak.

ü Ben zaten onun suçlu olduğunu baştan biliyordum.

ü Göreceksiniz, son şiirlerinde de ayrılık ve ölüm üzerine konuşup bizleri hayal kırıklığına uğratak.

ü Bu çocuğun bir baltaya sap olamayacağı baştan belliydi.

Öneri Bildiren Cümleler : Bir sorunu çözmek, herhangi bir konuda yol gösterip bilgi ve fikir vermek amacıyla, öne sürülen görüşü, düşünceyi ve teklifi içeren cümlelere öneri bildiren cümleler denir. Örnek :

ü Kitabın sonuna bir de kaynakça kosa iyi olur.

ü Konuyu iyice anlamak istiyorsan, önce tekrar et, sonra da bol bol soru çöz.

ü Oyunda günlük yaşamın derinliğine fazlaca girilmeseydi, oyun daha derli toplu olurdu.

ü Siyah eteğin üstüne mavi desenli gömleğini giyersen sana daha çok yakışır.

Üslupla ilgili Cümleler : Bir yazar ya da bir eserin dil ve anlatım özelliklerine üslup denir. Üslubun iki boyutu vardır. Biri yazarın tekniği, kurgusuyla; diğeri dil ve anlatım özellikleriyle ilgilidir. Herhangi bir metne yönelttiğimiz "Nasıl anlatılmış?" sorusuna dil ve anlatımla ilgili bir yanıt alırız ve aldığımız bu yanıt, yazarın üslubunu ortaya koyar. Örnek :

ü İlk kitabında Halk edebiyatı söyleyişiyile yazdığı küçük şiirler vardı.

ü Tasvir bölümlerinde dili iyice ağırlaştırmış; yazar söz oyunlarına sık sık başvurarak sıfatlı, mecazlı ve sanatlı bir anlatım kullanmıştır.

ü Kısa ve özlü bir anlatım, devrik cümleler, eserine en belirgin özelliğidir.

Olasılık - Olabilirlik Cümleleri : Olasılık, kesinliği olmaksızın bir olay ya da durumun ortaya çıkmasının beklenilmesidir. Bu tür yargılar kesinlik anlamı taşımaz. Örnek :

ü Yarın işe biraz geç gelebilirim.

ü Şimdi bizim oralara da bahar gelmiştir.

ü Sınav zamanı yaklaştı, herhalde düzenli bir çalışma yapıyordur.

ü Durumu çok iyi, bu çocuğa küçük bir yardımda bulunur sanıyorum.

Eşitliğin Söz Konusu Olup Olmadığını Bildiren Cümleler : Kimi cümleler, herhangi bir şeyin ortadan ya da eşit biçimde bölündüğü anlamı taşır. Bu tür yargılarda eşitlik söz konusudur. Ancak kimi cümlelerde herhangi bir şeyin ortadan veya eşit olarak bölünmediği anlamı vardır ya

da eşitliğin olduğuna dair herhangi bir ipucu verilmemiştir. Bu tür cümleler de eşitlik söz konusu değildir. Örnek:

ü Harçlıklarını kardeş payı yaparak birkaç gün idare ettiler. (Eşitlik Anlamı)

ü Bir elmayı yarı yarıya paylaşıp yediler. (Eşitlik Anlamı)

ü Kardeşler, mirastan paylarına düşeni alıp, sessizce ayrıldılar. (Eşitlik söz konusu değil)

ü Şirketin karını hisseleri oranında paylaştılar. (Eşitlik söz konusu değil)

Gerçekleşmemiş Bir Beklentiyi Dile Getiren Cümleler : Beklenti, bir olgunun sonunda gerçekleşmesi beklenen sonuç, bireyin, belli şart ve durumların alacağı biçimler veya kendisinden beklenenler konusundaki ön görüşü anlamına gelir. Bu tanımlamaya bağlı olarak kimi cümlelerde bir beklentinin gerçekleşmediği yönünde bir anlam ve yargı görülür. Örnek :

ü Ankara'ya geldiğinde beni arar sanmıştım.

ü Bizi bu sefer daha sıcak karşılayacağını düşünmüştük.

ü Yıl boyunca çalışıp didindiğini görünce iyi bir okula gireceğini zannediyordum.

ü Bu işten daha çok para kazanacağımızı ummuştuk.

Gerçekte Var Olmayıp Öyle Sanılma Anlamı Taşıyan Cümleler : Kimi cümleler, herhangi bir olgu gerçekte var olmadığı halde, kişinin bu olgunun var olduğunu zannetmesi anlamını taşır.

Örnek :

ü Ben onun kardeşi değil, düşmanıydım sanki.

ü Adama bak, sanki para vermiş de karşılığını bekliyor.

ü Arkadaşı soruları çözdükçe, kendisi çözüyor gibi seviniyordu.

Hayıflanma - Üzülme Anlamı Taşıyan Cümleler : Hayıflanma cümleleri bir olay, durum ve kişi karşısında üzülme ya da yerinme anlamlarını taşır. Örnek :

ü Kuşlar göç ediyor, ne yazık ki kış geliyor.

ü O güzelim kız, birkaç yılda çöküp yaşlandı.

ü Yüreğinin acısını, yılların izini taşıyordu yüzündeki derin çizgiler.

ü Zavallı adam, çocuklarını yetiştirebilmek için ne acılar çekti.

Sitem - Kızgınlık Anlamı Taşıyan Cümleler : Sözü ya da hareketleriyle, birinin, bir kimseyi kışkırttığını, üzdüğünü veya gücendirdiğini öfkelenmeden dile getiren cümleler sitem anlatımlı; sözü söyleyenin bir kişiye kızdığını anlatan cümlelerse kızgınlık anlamlı cümlelerdir. Örnek :

ü Her hafta sonu toplanıp kıra giderseniz de beni çağırılmazsınız.

ü İnsan, kendisine bunca emeği geçen insanı bir kere de olsa arayıp sorar.

ü Dediklerimi yapma da göreyim seni!

ü Sen kim oluyorsun da bana karşı böyle konuşuyorsun!

Yapıtın Konusuna Değinen Cümleler : Bir anlatımda verilmek istenen öz, düşünce ve duygu bütününe içerik adı verilirken kimi cümleler, herhangi bir yapıtın konusuna ya da özün ne olduğuna yani içeriğine değinir. Örnek :

ü Cahit Sıtkı'nın şiirlerinde genel olarak ölüm ve yalnızlık teması ele alınıyor.

ü Romanda kent insanların bireyci yaşamları ve bunun yarattığı bunalımlar anlatılmış.

ü Ömer Seyfettin, kimi öykülerinde çocukluk ve askerlik anılarını işliyor.

ü Ziya Osman Saba, yalın ve içten bir anlatımla yoksul yaşamlara karşı duyduğu ezikliğı anlatır bu şiirinde.

Aşamalı Bir Durumu Bildiren Cümleler : Aşamalı bir anlam içeren cümlelerde, bir durumun gitgide ilerlemesi anlamı vardır. Örnek :

ü Zavallı kadın sürekli zayıflıyor, her geçen gün biraz daha küçülüyordu.

ü Uçak önce havalandı, sonra yavaş yavaş bulutların arasında kayboldu.

ü Hastamız günden güne iyiye gidiyor.

ü Kurşun sırtından girince, asker önce dizlerinin üzerine çöktü, sonra boylu boyunca yere yığıldı.

Beğenme - Takdir Etme Anlamı İçeren Cümleler : Beğenme, takdir etme anlamı içeren cümleler, herhangi bir şeye yönelik beğeniyi, övgüyü dile getiren cümlelerdir. Örnek :

ü Aşkolsun delikanlıya, rakibinin sırtını bir hamlede yere getirdi.

ü Her türlü rezaletin yaşandığı bu çevrede dürüst ve tertemiz bir insan olarak yetişti.

ü Eserlerinde yapaylığa kaçmadan içten ve yalın bir söyleyişle dile getirir duygularını.

ü Bozkırın ortasında açılmış sapsarı bir çiçektir bu şiirler.

Anlam İlişkilerine Göre Cümleler : Bileşik ve sıralı cümlelerde birden çok yargı, önerme bulunur. Genellikle Bu yargılar arasında ya da tek yargılı anlatımlarda değişik amaçlarla değişik anlam ilişkileri kurulabilir. Bağlaçlar, ilgeçler ya da diğer dil birimleriyle kurulan anlam ilişkilerinin başlıcaları şunlardır:

Neden - Sonuç İlişkili Cümleler : Bir cümlede ifade edilen yargılardan birinin neden, diğerinin sonuç olabilecek biçimde kullanılmasıyla ortaya çıkan cümleler, neden sonuç anlamı taşır. Bir cümlede neden sonuç ilişkisi genellikle "için, ile, den dolayı, den ötürü" ilgeçleriyle kurulabileceği gibi "den / dan" eki ya da kimi bağlaç ve sözcüklerle de kurulabilir. Böyle cümlelerde "neden" bildiren kısım başta ya da sonda olabilir. Örnek :

ü Yoğun kar yağışı yüzünden Ankara - İstanbul seferleri iptal edilmiş.

ü Elindeki işi bitiremediğinden bir hafta kadar yeni bir iş alamayacağını söyledi.

ü Derslere sürekli geç gelmesi ve ödevlerini zamanında yapmaması öğretmenini çok kızdırıyordu.

UYARI :

"-den" ekiyle "dolayı" ve "ötürü" ilgeçlerinin birlikte kullanılması genellikle gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan anlatım bozukluğu yaratır. Ancak anlatım bozukluğu olmayan kullanımları da vardır. Örnek :

ü Sizi sevdiğimden dolayı böyle davranıyorum. ("dolayı" ilgeci gereksiz kullanılmış)

ü Bundan dolayı akşam size gelemeyiz. (anlatım bozukluğu yok)

Amaç - Sonuç İlişkili Cümleler : Sonuç bildiren bir yargıyla o sonucun hangi amaçla yapıldığını anlatan bir başka yargıdan oluşan cümlelerdir. Bu ilişki "-mek / -mak için, -mek / -mak üzere" ilgeçleri ya da "-e , -a" ekiyle kurulur. Örnek :

ü Biraz hava almak ve dinlenmek için arkadaşlarıyla Pazar günü pikniğe gideceklermiş.

ü Onunla bu durumu bütün ayrıntılarıyla değerlendirmek üzere tekrar bir araya geleceğiz.

ü Okula onu görmeye gittim.

Açıklama İlişkili Cümleler : Açıklama, bilinmeyeni biliniyor kılmaktır. Bir kavram, durum ya da olguyla ilgili bilgi vermek amacıyla kurulan cümleler, açıklama nitelikli cümlelerdir. Açıklama belirten cümlelerde yargılar arasındaki bağlantı bağlaçlarla kurulur. Örnek :

ü Bugün okula gitmeyeceğim; çünkü hastayım.

ü Yüzünden düşen bin parça, anlaşılın üzgünsün.

Koşul İlişkili Cümleler : Bir durumun, yargının oluşmasını, gerçekleşmesini, bir diğer yargı ile, anlatılan koşulun olmasına bağlayan cümlelerdir. Bu ilişki genellikle "-se / -sa" dilek koşul kip ekiyle, "ise" ek-eylemi ya da bağlaçlarla sağlanır. Örnek :

ü Annem sana baktıkça gençlik yıllarını anımsadığını söylüyor.

ü Sinemaya gideceksin; ancak önce ödevlerini bitir.

ü İstediklerin her şeyi alırım, yeter ki sınıfını geç.

ü Git; ama saat on ikiden önce evde ol.

ü Buraya gelirse görüşebiliriz.

Karşılaştırma Cümleleri : Karşılaştırma, birbirleriyle ilişkili iki varlık, iki kavram ya da herhangi iki şeyi, ortak olan ya da olmayan yönleriyle anlatmaktır. Karşılaştırma cümlelerinde; karşılaştırma ilişkisi "gibi, kadar, daha, en..." gibi bağlaç, ilgeç ve belirteçlerle kurulur. Örnek :

ü Haber alma gereksinimini en iyi karşılayan iletişim aracı televizyondur.

ü Hiçbirimiz onun kadar duyarlı ve hoşgörülü değildik.

ü Kendi yaşıtı insanlardan daha genç ve daha diri bir görünüşü vardı.

Cümle Tamamlama : Kimi zaman bir yargı bütünlüğünden bir sözcük yada sözcük öbeği çıkarılmış olabilir. Yargının anlamsal ve anlatımsal bütünlüğü göz önünde bulundurularak bu eksik tamamlanır.

Tamamlanacak ve tamamlayacak cümleler ya da sözler arasında;

ü Anlamsal ilişki doğru kurulmalıdır.

ü Zaman ve kişi yönünden uyum olmalıdır.

ü Cümleleri anlamca bağlamak için uygun bağlaçlar kullanılmalıdır.

Örnek : İnsanlar bilerek ya da bilmeyerek doğanın dengesini bozuyorlar, sonra aynı doğayı korumak için sempozyumlar düzenleyip, dernekler kuruyorlar; çünkü...

ü Doğanın kendileri için yaşamsal değerini biliyorlar.

ü Yanlış yaptıklarının bilincindedeler.

ü Kendilerini affettirmek istiyorlar.

ü Doğayı taklit etmek istiyorlar.